

Datum: 19 december 2024
Telefoon: 070 340 75 20

Uw kenmerk: IENW/BSK-2024/189213
E-mail: voorzitter@gr.nl

Ons kenmerk: 4034004/4034005/KVH/ym/006
Bijlagen: -

Onderwerp: advies *Rijgeschiktheid na het doormaken van een psychose*
Publicatienr.: 2024/19

Geachte minister,

Op 2 juli 2024 heeft u mij verzocht te adviseren over rijgeschiktheid van bestuurders in rijbewijsgroep 1 na het doormaken van een psychose. Voor deze bestuurders geldt dat zij na een recidiefvrije periode van 6 maanden op basis van een specialistisch rapport rijgeschikt kunnen worden verklaard. De Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP) pleit voor het herzien van deze termijn en stelt voor een medische keuring mogelijk te maken na een 2 maanden bestaand stabiel niveau van functioneren. Naar aanleiding hiervan vroeg u of er voldoende wetenschappelijke onderbouwing is om de geldende termijn van 6 maanden te herzien. Ook vroeg u of er uitzonderingsgevallen te definiëren zijn waarin kan worden afgeweken van de recidiefvrije periode. Dit advies is opgesteld door de vaste commissie Rijgeschiktheid.

Wat voorafging

De Gezondheidsraad heeft in de afgelopen jaren meermaals geadviseerd over rijgeschiktheid en psychotische stoornissen. In juli 2015 verscheen het advies *Rijgeschiktheid bij stemmingsstoornissen, ADHD en schizofrenie en psychosen*. Dit advies verscheen naar aanleiding van aanbevelingen die de NVvP in 2014 deed in de adviesnota *Rijgeschiktheid bij stemmingsstoornissen, ADHD en schizofrenie en psychose*. De NVvP stelde voor de vereiste recidiefvrije periode na een psychose in te korten van 2 jaar naar 6 maanden, waarmee de commissie Rijgeschiktheid instemde. Wegens gebrek aan kennis uit wetenschappelijk onderzoek is de duur van de recidiefvrije periode destijds vastgesteld op basis van consensus onder experts.

De Gezondheidsraad heeft in 2021, op verzoek van de toenmalige bewindspersoon, het adviesrapport *Herziening Rijgeschiktheid bij Psychose*¹ van de NVvP en de bijbehorende haalbaarheidsanalyse² van het Trimbos-instituut doorgenomen. In de rapportages wordt een voorstel gedaan voor een nieuwe werkwijze bij de beoordeling van de rijgeschiktheid door keurend medisch specialisten. In antwoord op de gestelde vragen van de minister heeft de raad destijds geconcludeerd dat voor een besluit over de rijgeschiktheid na een psychotische episode altijd een beoordeling van een keurend medisch specialist noodzakelijk is.³ Ook werd geconcludeerd dat het aan de beroepsgroep is hoe deze keuring het best vormgegeven kan worden.

Adviesrapport van de NVvP

De NVvP brengt nu opnieuw hun adviesrapport uit 2018 onder de aandacht en pleit voor herziening van de recidiefvrije periode van 6 maanden na het doormaken van een psychose. Het voorstel is om een medische keuring door een specialist te laten plaatsvinden na 2

maanden van stabiel functioneren. De NVvP redeneert dat in het huidige classificatiesysteem voor psychische stoornissen (DSM-5) een psychose wordt gezien als een spectrumstoornis, waarbij de verschillen in ernst en beloop tussen patiënten met een psychose dusdanig groot zijn dat een algemeen vastgestelde recidiefvrije periode in veel gevallen als onnodig beperkend wordt ervaren, zowel door de betrokkenen zelf als door hun behandelaren.

Oordeel van de commissie Rijgeschiktheid

De commissie constateert dat er, net als in 2015, geen wetenschappelijke literatuur is om de optimale duur van de recidiefvrije periode te onderbouwen. De commissie adviseert om de recidiefvrije periode niet langer te kwantificeren in de REG2000, maar deze periode te laten bepalen door een medisch specialist. Dit maakt een gepersonaliseerde aanpak mogelijk. Hierdoor kan de recidiefvrije periode in individuele gevallen korter zijn dan 6 maanden. Deze aanpak wordt momenteel al gehanteerd voor andere psychiatrische stoornissen, zoals depressieve of bipolaire stoornissen. Door deze gepersonaliseerde aanpak zal het volgens de commissie ook niet nodig zijn om aanvullende uitzonderingsgevallen vast te stellen voor rijgeschiktheid na psychose.

Het is aan de beroepsgroep en uitvoerende instanties om de kwaliteit en uniformiteit van de keuringen te waarborgen. De commissie benadrukt hierbij het belang van het gebruik van gevalideerde meetinstrumenten, bijvoorbeeld de *Positive and Negative Syndrome Scale* (PANSS). Ook is het volgens de commissie van belang keurend artsen te trainen in betrouwbaar gebruik van de beoordelingscriteria. Uitgangspunt hierbij is dat de betrokkene niet rijgeschikt is tijdens de acute psychotische fase, en pas gekeurd kan worden als wordt voldaan aan de remissiecriteria.

Ik onderschrijf de bevindingen en het advies van de commissie.

Met vriendelijke groet,

prof. dr. B.J. Kullberg
voorzitter

Literatuur

1. NVvP. *Adviesnota Herziening Rijgeschiktheid bij Psychose*. Utrecht, oktober 2018.
 2. Trimbos-instituut. *Haalbaarheidsanalyse Adviesnota Herziening Rijgeschiktheid bij Psychose*. Utrecht, januari 2021.
 3. Gezondheidsraad. *Reactie Gezondheidsraad op adviesaanvraag IenW over rapport NVvP omtrent medische keuring psychoses*. Den Haag, december 2021.
-

Commissie en geraadpleegd deskundigen^a

Samenstelling commissie Rijgeschiktheid bij het advies *Rijgeschiktheid na het doormaken van een psychose*

- prof. dr. R.C. van der Mast, emeritus hoogleraar psychiatrie, LUMC, Leiden en Universiteit Antwerpen, *voorzitter*
- dr. G.A. Donker, huisarts en epidemioloog
- prof. dr. J. Groeneweg, hoogleraar veiligheid in de gezondheidszorg, TU Delft en faculteit sociale wetenschappen, Universiteit Leiden
- prof. dr. S.M. Imhof, hoogleraar oogheelkunde, UMC Utrecht
- prof. dr. J. van der Naalt, hoogleraar neurologie, UMC Groningen
- prof. dr. M.J. Schalij, hoogleraar cardiologie en lid Raad van Bestuur, LUMC, Leiden
- prof. ir. F.C.M. Wegman, hoogleraar verkeersveiligheid, TU Delft
- prof. dr. J.G. van der Bom, hoogleraar klinische epidemiologie, LUMC, Leiden, *structureel geraadpleegd deskundige*
- drs. B. Jacobsen, psychiater, Pro Persona, Nijmegen, *incidenteel geraadpleegd deskundige*
- prof. dr. W.A. Veling, hoogleraar psychiatrie, UMC Groningen, *incidenteel geraadpleegd deskundige*

Waarnemers^a

- dr. K.C. Cheung, KNMP, Den Haag
- dr. R. Kok, CBR, Rijswijk
- drs. W.H. Oppelaar, IenW, Den Haag

Secretaris

- dr. K.T. van Hamersveld, Gezondheidsraad, Den Haag

^aGeraadpleegd deskundigen worden door de commissie geraadpleegd vanwege hun deskundigheid. Geraadpleegd deskundigen en waarnemers hebben spreekrecht tijdens de vergadering. Ze hebben geen stemrecht en dragen geen verantwoordelijkheid voor de inhoud van het advies van de commissie.